

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/451/2014
Identifikačné číslo spisu: 1313209568
Dátum vydania rozhodnutia: 08.12.2014
Meno a priezvisko: JUDr. Vladimír Magura
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2014:1313209568.1

UZNESENIE

Najvyšší súd slovenskej republiky vo veci žalobcu Domova sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov Rača, so sídlom v Bratislave, Pri vinohradoch 267, IČO: 30804191, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Radvanská 21, proti žalovanej O. R. bývajúcej v T., zastúpenej JUDr. Petrom Belicom, advokátom so sídlom v Bratislave, Konventná 9, o zaplatenie 2 228,40 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava III, pod sp.zn. 10 C 183/2013, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2014, sp.zn. 5 Co 22/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava III uznesením z 26. augusta 2013, č.k. 40 Ro 1207/2013-75 uložil žalovanej v lehote 15 dní od doručenia uznesenia zaplatiť súdny poplatok za odpor vo výške 133,50 € v zmysle položky 1, 2 Sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. v znení zákona č. 150/1993 Zb. pod následkom vymáhania súdneho poplatku.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 29. apríla 2014, sp.zn. 5 Co 212/2014 a napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Z obsahu spisu zistil, že žalobca si podaným návrhom uplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenie z dôvodu prijímania prospechu v podobe sociálnej služby bez právneho titulu (dôvodu). Konštatoval, že vzhľadom na charakter uplatneného nároku súd prvého stupňa postupoval správne, keď žalovanej uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odpor. Poukázal na to, že predmetom konania je vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého na strane žalovanej a nie veci sociálneho zabezpečenia, ako tvrdí žalovaná. Dodal, že žalovanej neprislúcha ani oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 2 písm. za) zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra

trestov v znení neskorších predpisov, nakoľko sa nejedná ani o spor zo spotrebiteľskej zmluvy, resp. uplatnenie práva na ochranu spotrebiteľa podľa osobitného zákona.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Namietala v ňom existenciu vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá podľa jej názoru spočívala v tom, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie. Uviedla, že použitie ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. odvolacím súdom proti uzneseniu súdu prvého stupňa, vydanému iba ako výzva na zaplatenie súdneho poplatku (bez odôvodnenia), bez výslovného uvedenia odmietnutia dôvodov uvedených odvolateľkou, iba stotožnením sa s právnou kvalifikáciou žalobcu, je arbitrárnym a porušuje zásadu rovnosti účastníkov. Nedostatok odôvodnenia zároveň označila za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie. Taktiež namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Navrhla rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa zrušiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas žalovaná, zastúpená advokátom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Žalovanou je napadnuté uznesenie, ktoré nie je uvedené v týchto ustanoveniach; prípustnosť jej dovolania preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

Prípustnosť dovolania žalovanej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Žalovaná procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a existencia týchto väd v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolaateľka namietala, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich

ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní vecí postupovali v súlade s právnymi predpismi a povinnému neznemožnili uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Odňatie možnosti konať pred súdom a porušenie práva na spravodlivý proces dovoľateľka vyvodzuje z toho, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že táto námietka žalovanej nie je dôvodná.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku (obdobne uznesenia - § 167 ods. 2 O.s.p.) súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku (uznesenia) bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry EŠLP. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného

práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu zodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa jedná o konanie, podstatou ktorého je posúdenie, či sa naň vzťahuje alebo nevzťahuje oslobodenie od súdneho poplatku a či povinnosť zaplatiť súdny poplatok bola stanovená v súlade so zákonom o súdnych poplatkoch v zmysle § 4 ods. 2 písm. za/ zákona č. 71/1992 o súdnych poplatkoch. Odvolací súd uviedol ďalej, že predmetom konania bolo vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého na strane žalovanej a nie veci sociálneho zabezpečenia, ako tvrdí žalovaná, a preto uznesenie súdu prvého stupňa v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a preto aj odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu spĺňa parametre zákonného odôvodnenia. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovanej. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

K tvrdeniu žalovanej, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil (bol jej vyrubený súdny poplatok, i keď podľa jej názoru vyrubený nemal byť), dovolací súd poukazuje na to, že najvyšší súd v rozhodnutí publikovanom pod R 125/1999 vyslovil právny názor, v zmysle ktorého prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nemožno extenzívne vykladať v súvislosti s postupom súdu vtedy, ak ide o faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. Rovnako v uznesení z 11. júla 2012 sp.zn. 5 Cdo 201/2011 najvyšší súd konštatoval, že „za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať rozhodnutie, ako výsledok vecnej rozhodovacej činnosti súdu“. V súlade s tým pod postupom súdu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. možno rozumieť len procedúru prejednávania veci, ktorá predchádza vydaniu konečného rozhodnutia a ktorá má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania (porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu z 10. októbra 2012 sp.zn. 6 Cdo 90/2012, 91/2012).

Pokiaľ súdy v danej veci dospeli k záveru, že nejde o prípad, na ktorý sa v zmysle § 4 ods. 1 písm. c/ zákona č. 71/1992 Zb. vzťahuje oslobodenie od súdneho poplatku, hoci - ako tvrdí žalovaná - obsah spisu neumožňoval prijať taký záver, sú ich rozhodnutia (prípadne) vecne nesprávne, nie však zmätočné. Námietskou, že súdy na daný skutkový stav neaplikovali právny predpis, ktorého aplikácia - podľa názoru žalovanej - prichádzala do úvahy, dovolateľka spochybňuje správnosť činnosti súdu, v rámci ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod určitý právny predpis a zo skutkových záverov vyvodzuje právne závery. Táto činnosť sa označuje ako právne posudzovanie veci. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno (úspešne) uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Keďže žalovaná uvedený dovolací dôvod uplatnila v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnuté uznesenie posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

Na záver dovolací súd poznamenáva, že treba odlišovať prípad, v ktorom účastník za procesnú vadu konania označí samo vyrubenie súdneho poplatku (ktorým sa neodníma žiadne procesné oprávnenie

účastníka) od prípadu, v ktorom súd zastaví konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., hoci pre tento postup nebol zákonný dôvod (R 50/1997).

Vzhľadom na to, že v konaní nedošlo k procesnej vade namietanej žalovanou (§ 237 písm. f/ O.s.p.) ani k iným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. a prípustnosť jej dovolania nevyplýva ani z § 239 O.s.p., najvyšší súd odmietol jej procesne neprípustné dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu.

O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 151 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.